

toho, že porotci zkoumali věc ve směru případného provinění podle § 335 tr. z. tak důkladně, jak by se bylo stalo, kdyby porotci byli zvláštní otázkou vedeni k tomu, by o této stránce věci zvláště uvažovali, jak to jen odpovídá velicímu předpisu § 320 tr. ř. Bylo proto zrušiti výrok porotců, týkající se obžalovaného Alfonse W-a, a na něm se zakládající rozsudek proti tomuto obžalovanému jako zmatečný, a věc odkázati do příštího porotního zasedání krajského soudu v Klatovech k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení, aniž bylo třeba zabývat se ještě dalšími stěžovatelem uplatňovanými důvody zmatečnosti.

Čís. 4259.

Skutková podstata zločinu loupežné úkladné vraždy, spáchané několika osobami, nevyžaduje, by každý z přímých pachatelů bezprostředně sám vztáhl ruku na osobu, která má býti podle společného úmyslu útočníků usmrcena (§ 136 tr. zák.), nýbrž stačí, spolupůsobil-li při vraždě činným způsobem; činným spolupůsobením jest každá činnost, která při společném zločinném úmyslu a při skutečném provádění zločinu předního jednajícího pachatele posiluje (utvrzuje) ve zločinném rozhodnutí, takže jedná v pevném vědomí, že jeho přítomný druh jest jeho oporou a ochoten kdykoliv přispěti jakoukoliv podle okolností nutnou pomocí.

Pokud nejde o porušení předpisu § 319 tr. ř. a o zmatek čís. 6 § 344 tr. ř., nebyla-li ke hlavní otázce na zločin úkladné vraždy loupežné dána dodatková otázka na stav poděšení, strachu a leknutí.

Pokud nejde o porušení předpisu § 320 tr. ř., nebyla-li ke hlavní otázce na zločin úkladné vraždy loupežné dána eventuální otázka na zločin účastenství na loupeži podle § 195 tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. září 1931, Zm I 623/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 21. května 1931, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem úkladné vraždy podle §§ 134, 135 čís. 1 a 2 tr. zák.

Důvody:

1. Zmateční stížnost obžalovaného Víta B-ého na rozdíl od skutkového zjištění, vyjádřeného doslovem otázek a odpovědí porotců na ně a proti výsledkům řízení snaží se trestný čin stěžovatelův vyliciti tak, že prý úmyslně a vědomě udeřil spícího Jaromíra H-a jen jednou, že prý úder vedl vědomě umírněně, chtěje jen vyloučiti možnost odporu, že však teprve výzva spolupachatele Petra Š-y: »Uhod' ještě, ještě jednu« vyvolala v něm představu zděšení, že se H. vzpamatoval a snad i ozbrojil a že podnikne na svoji obranu útok. Jen pod vlivem tohoto zděšení a

pod sugescí výzvy Š-ovy uchopil prý znovu sekerku a zasadil novou ránu H-ovi, jsa si vědom jen toho, že se brání proti někomu, kdo na něho útočí; tento druhý úder, podle posudku znalců jediné smrtelný, byl prý takto vykonán nevědomky, jen jako reflexivní pohyb obranný ve zděšení, vyvolaném právě oním zvoláním spolupachatele Petra Š-y. Pokud se zmateční stížnost snaží na tomto základě doličovatí hmotněprávní zmatečnost podle § 344 čis. 11 tr. ř. z důvodu, že druhý jediné smrtelný úder nelze stěžovateli podle § 2 tr. zák. vůbec přičítati, a pokud si tak ustrojuje skutkový stav, že vědomá a úmyslná činnost obžalovaného spadá sice pod pojmové znaky § 195 tr. zák., vše další však, co ji kvalifikuje jako zločin podle §§ 134 a 135 tr. zák., že se stalo ve stavu, ve kterém jest přičitatelnost skutku zrušena, — není po zákonu provedena, neboť nevychází ze skutkového zjištění vyjádřeného doslovem otázek a odpovědí porotců. Hmotněprávní zmatečnosti lze budovatí jen na tomto skutkovém základě (§§ 350, 288 odst. 2 čis. 3 tr. ř.), nikoli však jen na předpokladu, že při případném vyvarování se domnělých formálních vad byl by základ ten jiný. Nelze však přisvědčiti ani zmateční stížnosti, že porotní soud byl povinen v naznačeném směru dáti otázku dodatkovou, a že porušiv předpis § 319 tr. ř., zatížil řízení zmatečností podle čis. 6 § 344 tr. ř. I když obhajoba učinila návrh, by byla porotcům dána dodatková otázka v doslovu: »jednal Vít B., udeřiv spícího Jaromíra H-a po druhé na vyzvání spolupachatele Petra Š-y, kteréžto druhé udeření bylo smrtelné, pod vlivem tohoto vyzvání Petra Š-y z poděšení, ze strachu nebo leknutí, tudíž z neodolatelného donucení, pokud se týče povstalo zlo, způsobené druhým úderem po vyzvání spolupachatele Petra Š-y jen náhodou, z nedbalosti nebo z neznalosti následků činu?«, není toto tvrzení obhajoby, upravené doslovem navrhované otázky, pro porotní soud směrodatné, pokud není samotným výsledkem řízení dán předpoklad § 319 tr. ř., že totiž byl tvrzen stav nebo skutečnosti, vylučující nebo rušící trestnost pachatelovu. A tu nelze vytrhovatí určitou větu ze zodpovídání se pachatelova, nýbrž jest podrobití zkoumání celé jeho vyličení trestného příběhu i okolností čin provázejících, rovněž i ostatní výsledky řízení. Stěžovatel ovšem uvedl při hlavním přelíčení, že ho ke druhé ráně Š. pobídl, že při ní nevěděl již ani, co činí, a že byl zbaven smyslů. Leč obžalovaný vůbec netvrdil, ani jinak nebylo naznačeno, že ho tato pobídka Š-ova uvedla ve stav zděšení, a že v okamžiku tom byl aneb aspoň se domníval, že je nějak ohrožen na tělesné bezpečnosti, již mohl chrániti jen dalším útokem proti H-ovi. Zmínil-li se obžalovaný, že spící H. měl ruce pod peřinou, že se domníval, že tam drží revolver, a že H-a uhodil do čela, protože se ho bál, vztahuje se toto vyličení případu na dobu již před prvním zločinným útokem stěžovatelovým. Neodvrátily-li tyto skutečnosti obžalovaného od toho, by upustil od zločinného rozhodnutí, ač mohl tak učiniti zcela volně a opustiti místnost, v níž zastihl H-a klidně spícího, nýbrž postupoval-li rozvážně podle předem promyšleného plánu dále, nemohou skutečnosti ty býti vůbec uváděny na jeho omluvu. Celkový způsob zodpovídání se obžalovaného Víta B-ého (a podle protokolu o porotním líčení udal před porotou totéž

jako v přípravném vyšetřování), nanejmé to, že dovedl podrobně vyličit celý průběh zločinu, že mu neušla žádná podrobnost případu, ani žádný pohyb H-ův, ani to, že se těžce již prvou ranou zraněný H. vzpřímil na posteli a podíval se ne na něho, nýbrž na Š-u, neobsahuje nic, čím by byl tvrzen stav nouze (neodolatelného donucení), nebo stav skutečné neb aspoň putativní nutné sebeobraný. To tím méně, přihlédne-li se též k zodpovídání se spolupachatele Petra Š-y, podle něhož stěžovatel při druhé ráně ležícího H-u také škrtil (což jest potvrzeno pitevním nálezem), jakož i k posudku znalců, podle něhož známky sebeobraný shledány nebyly. Poněvadž nebyly tu podmínky pro dodatkovou otázku, jak byla obhajobou navržena a jak se zmateční stížnost snaží její potřebu doličiti, jest zmateční stížnost ve směru tom (§ 344 čís. 6 tr. ř.) neodůvodněna, s hlediska zmatku § 344 čís. 11 tr. ř. pak, jak již shora podotčeno, neprovedena po zákonu.

II. Nelze souhlasiti ani s výtkami zmateční stížnosti spoluobžalovaného Petra Š-y. Tato stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 344 čís. 10, 11 a 12 tr. ř., obsahem provedení i podle čís. 6. Co do povahy hmotněprávních zmatečností bylo již podotčeno, že pro zrušovací soud jest závazné skutkové zjištění, jak jest vyjádřeno doslovem otázek a výrokem porotců, a nelze proto vůbec přihlédnouti k odchýlným údajům stížnosti o skutkovém ději a k pokusu svémocně si hodnotiti výsledky průvodů. I úmysl vražedný, výslovně v otázce vyjádřený, jest takovým skutkovým zjištěním. V tom směru výrok porotců vzhledem k předpisu § 326 tr. ř. nepodléhá dalšímu přezkumu zrušovacího soudu, netrpí-li rozsudek jinak zmatečnostmi v zákoně naznačenými. Namítá-li proto stížnost, že není správné podřazení jednání stěžovatelova pod ustanovení § 135 čís. 2 tr. zák. a kvalifikace jako vražda loupežná, a že stěžovatel, nemaje přímý úmysl dopustiti se vraždy člověka, by násilnostmi proti osobě převedl na sebe cizí věci movité, měl býti odsouzen jen pro účastenství na loupeži, po případě na krádeži, jest třeba druhou hlavní otázku podrobiti zkoumání, pokud skutková zjištění tam vyjádřená odpovídají zákonným znakům zločinu úkladné a loupežné vraždy, již byl obžalovaný uznán vinným. Ustanovení § 135 čís. 2 tr. ř. vyjadřuje nejen kvalifikaci vraždy podle § 134 tr. zák. přistoupením dalších zákonných znaků zločinu loupeže podle § 190 a násl. tr. zák., nýbrž jest zároveň i nejvyšší kvalifikací zločinu loupeže (§ 195 tr. zák.). Skutková podstata zločinu loupežné úkladné vraždy, spáchané několika osobami, nevyžaduje, by každý z přímých pachatelů bezprostředně sám vztáhl ruku na osobu, která má býti podle společného úmyslu útočníků usmrcena (§ 136 tr. zák.), stačí, jednal-li ve vražedném úmyslu proti člověku takovým způsobem, že z toho nastane smrt jeho nebo jiného člověka, spolupůsobil-li při vraždě činným způsobem. Činným spolupůsobením jest však každá činnost, která při společném zločinném úmyslu a při skutečném provádění zločinu předního jednajícího pachatele posiluje, po případě utvrzuje ve zločinném rozhodnutí, takže jedná v pevném vědomí, že jeho přítomný druh jest jeho oporou a že jest kdykoliv ochoten přispěti jakoukoliv podle okolností nutnou pomocí. Vyjadřuje-li druhá hlavní otázka

toto činné spolupůsobení stěžovatelovo slovy, že »ve vzájemném srozumění s jedním spolupachatelem (Vitem B-ým), sítě při tom, když byl spící Jaromír H. udeřen dvakráte sekerkou do hlavy a škrcen jiným spolupachatelem, a vybídnuv tohoto spolupachatele po prvé ráně, by ještě jednou Jaromíra H-a uhodil sekerkou, a prohledávaje mu kapsy u kabátu v úmyslu, by ho usmrtil, a by se násilím, skutečným ublížením mu učiněným zmocnil jeho peněz, tedy cizí věci movité, a odňav mu 36.500 Kč jednal tak proti člověku takovým potměšilým způsobem, že z toho nastala smrt Jaromíra H-a«, — jest kladnou odpovědí na otázku tu skutkově zjištěno, že ona osobní přítomnost stěžovatelova při vraždě, projevivší se jednak svícením druhému spolupachateli při smluveném vražedném útoku, jednak zjištěním, že prvá rána sekerou nebyla s dostatek úspěšná, a že jest proto třeba ještě druhé rány, jest takovou činnou spoluúčastí, která podle zásad § 134 tr. zák. jest v příčinné souvislosti s trestným výsledkem, že totiž z toho nastala smrt člověka. Podřadiv činnost stěžovatelovu takto skutkově zjištěnou pod předpisy §§ 134, 135 čís. 1 a 2 tr. zák., postupoval porotní soud podle zákona. Na zločin ten ukládá trestní zákon jen trest smrti (§ 136 tr. zák.). Všeobecné zásady o vyměřování trestu, o zřeteli na okolnosti polehčující a přitěžující v případě tom pozbývají významu; soud při tomto druhu trest nevy měřuje, nýbrž prostě jej podle zákona ukládá. Zmateční stížnost se domnívá, že uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 344 čís. 12 tr. ř., domáhá-li se toho, by byl pro polehčující okolnosti vyměřen obžalovanému za zločin úkladné vraždy loupežné jen trest na svobodě; přehlíží, že bylo by pak jejím úkolem dokázati, že soud vykročil z mezí zákonné sazby; o to se ani nepokouší.

Zmateční stížnost namítá dále, že porotní soudní sbor měl ohledně obžalovaného Petra Š-y dáti otázku na jeho účastenství na loupeži, čímž zřejmým poukazem uplatňuje zmatek podle § 344 čís. 6 tr. ř. Jest tedy zkoumati, zda porotní soudní sbor, nedav porotcům eventuální otázku na zločin účastenství na loupeži podle § 195 tr. zák., porušil velící předpis § 320 tr. ř. Zmateční stížnost — zejména při ústním provedení — odvolává se k doličení tohoto zmatku na hájení se obžalovaného při hlavním přelíčení. Při něm uvedl obžalovaný Petr Š. mimo jiné, že se na vybízení Víta B-ého odhodlal jíti s ním na krádež u H-a, že B. i on měli s sebou revolvery s náboji, že říkal B-ému před tím, než vlezl do zachodu: »Vitouši, nech toho být a pojď domů,« načež mu B. odpověděl: »Já si na něho počkám třeba do rána,« že na další výzvu Š-ovu, by šli raději domů, B. odpověděl: »Já si ho ťuknu,« a že, když slyšeli, jak se hlavní dveře otvírají, B. řekl: »H. je tady, já si ho klepnu.« Již z této obhajoby plyne, že obžalovaný Petr Š. věděl a musel věděti, že jde o loupež, při níž má býti učiněno násilí přineseným nástrojem. Obžalovaný Š. dále doznal, že rovněž vešel do ložnice, že viděl, jak B. po první ráně sekerkou uchopil H-a za hrdlo a škrtil ho, a že pak B. zasadil H-ovi ještě jednu ránu, že dále B. uchopil H-a, nadzvedl ho, pod polštářem hledal peníze a říkal Š-ovi: »Pojď mi pomoci hledat peníze,« načež Š. sáhl do kabátu, nahmatal tam tašku s penězi, pootevřel kapsu svého kabátu a

B. mu tam peníze dal, a že se o peníze rozdělili. Vzhledem k těmto údajům zodpovídal by obžalovaný Petr Š. podle zásad spolupachatelství nejen za vlastní činnost, nýbrž za celý výsledek vědomě společného jednání, které by opodstatňovalo alespoň skutkovou podstatu zločinu loupežného zabití podle § 141 tr. zák., nanejmeně ani se pachatelé ani nepokusili odejmouti spícímu H-ovi peníze z jeho kabátu, volně visícího přes židli, před útokem. V tomto směru byla porotním soudním sborem též dána eventuální otázka na loupežné zabití, ta však zůstala nezodpověděna, ani porotci na první a druhou hlavní otázku, znějící na úkladnou vraždu loupežnou, odpověděli kladně. Z onoho hájení se obžalovaného Š-y nevyplývá, že jím byly tvrzeny takové skutečnosti, při jichž pravdivosti bylo by činnost stěžovatelovu posuzovati jen jako účastenství na prosté loupeži. Nebylo proto důvodu, by porotní soud dal porotcům onu eventuální otázku. Otázky porotcům dané, přimykající se k doslovu obžaloby, vyhovují předpisům zákona. Bylo tudíž zavrhnouti i zmatečnou stížnost obžalovaného Petra Š-y jednak jako bezdůvodnou, jednak jako neprovedenou po zákonu.

Čís. 4260.

Svědectvím ve smyslu § 199 a) tr. zák. jest i výslech ad generalia podle § 166 tr. ř. a § 340 c. ř. s.; nezáleží na tom, že soudce dal takovou otázku (na předchozí potrestání svědka), ač toho nebylo nutně třeba.

Po stránce subjektivní se vyžaduje kromě vědomí o křivosti (nepravdivosti nebo neúplnosti) svědecké výpovědi, i vědomí pachatele, že jest vyslýchán jako svědek.

(Rozh. ze dne 14. září 1931, Zm I 321/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. března 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pochybností stížnosti o tom, zda jsou obsahem svědecké výpovědi i generalie svědka, lze odkázati na rozhodnutí čís. 2353 sb. n. s., v němž zrušovací soud vyslovil, že svědectvím, spadajícím pod trestní sankci § 199 písm. a) tr. zák., jest i výslech ad generalia podle § 166 tr. ř. a § 340 c. ř. s. (srovnej k tomu i rozhodnutí čís. 958 a 2756 vid. úř. sb.). Povinnost svědka — takto trestním právem zajištěná, — by odpověděl podle ryzí a úplné pravdy i na předběžné otázky povšechného směru (ad generalia), a jeho zodpovědnost za případnou křivou (nepravdivou nebo neúplnou) odpověď na některou z těchto otázek, nebyly by rušeny tím, že soudce dal takovou otázku, ač toho nebylo nutně třeba. Proto nezáleží na tom, zda bylo podle zvláštních okolností nevyhnu-